

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7
The 7th STOU National Research Conference

การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตพริกของเกษตรกรในจังหวัดน่าน
The Extension and Development of Chilli Production of Farmer in Nan Province

ตรีนุช เขียวดี (Threenuch Khiewdee)¹ เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (Chalemsak Toomhiram)²

จินดา ขลิบทอง (Jinda Khlibtong)³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในพื้นที่จังหวัดน่าน (2) สภาพการผลิตพริกของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดน่าน (3) ปัญหา และข้อเสนอแนะในการผลิตพริกของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดน่าน (4) แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตพริกของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดน่าน ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกพริกที่ผ่านการขึ้นทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดน่าน จำนวน 665 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างได้ 250 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จัดเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ผลการศึกษาพบว่า (1) เกษตรกรผู้ปลูกพริกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา มีประสบการณ์ปลูกพริกเฉลี่ย 7.57 ปี ส่วนใหญ่เป็นลูกค่านาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีพื้นที่ปลูกพริกเฉลี่ย 2.31 ไร่ รายได้จากการปลูกพริกเฉลี่ย 37,600 บาท/ไร่/ปี (2) เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกพริกแบบใช้สารเคมี ดินเป็นดินร่วนปนทราย ปลูกพริกพันธุ์พื้นเมืองเป็นหลัก ปรับปรุงดินโดยใช้ปุ๋ยขาว ใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ไม่มีการตัดแต่งกิ่งของต้นพริก ใส่ปุ๋ยเคมีโดยโรยรอบโคนต้น และขายผลผลิตให้แก่พ่อค้าในท้องถิ่นเป็นหลัก (3) ปัญหาในการปลูกพริกกระต่ายมากได้แก่ โรคแมลงศัตรูพริก การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพริก และการตลาด ข้อเสนอแนะได้แก่ ต้องการภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือการจัดการเมล็ดพันธุ์ การจัดตั้งกลุ่ม และเจ้าหน้าที่เข้ามาส่งเสริมด้านการผลิตและการตลาด (4) เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตพริกในทุกประเด็นโดยใช้สื่อบุคคลจากราชการ คู่มือ และการฝึกปฏิบัติ

คำสำคัญ การผลิตพริก การส่งเสริมและพัฒนา น่าน

¹ นักศึกษาหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช threenuch.tw@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แผนกวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช artoom@hotmail.com

³ รองศาสตราจารย์ ดร.แผนกวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Ark_jin@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7
The 7th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study (1) socio-economic and fundamental individual personal circumstance of chili production farmers in Nan Province (2) chili production condition of farmers in Nan Province (3) problems and recommendations for chili production of farmers in Nan Province (4) guidelines for the extension and development of chili production of farmers in Nan Province. Research population was a number of 665 chili farmers earlier registered as farmers in Nan Province. By simple random sampling, 250 farmers were selected to be the sample group. Data was collected by interview schedule and analyzed by computer program. Statistics used included frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation and ranking. Findings from the study: (1) The majority of chili farmers was male and educated at primary school level. Their average experience in chili production was 7.57 years. Most of them were clients of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. Their average area for growing chili was 2.31 rai (1 rai = 1,600 m²). Their average income from chili production was 37,600 baht/rai/year. (2) Most of them applied chemical substance in chili production. Native chili was mainly cultivated in loamy sand using lime for soil improvement with natural water source. No pruning. Chemical fertilizer was scattered around the tree base. Chili product mainly sold to local merchants. (3) Problems in chili production at high level was pest, application of chemical substance to prevent and eliminate pest and marketing. Chili farmer Recommended that public sector should help in chili seeds management, forming up groups and needs extension on production and marketing from government officer. (4) Farmers needs extension of chili production showed in every issue through the use of individual media from public sector, manual and practice workshop as well.

Keywords: Chili production, Extension and development, Nan Province

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7 The 7th STOU National Research Conference

บทนำ

พริกเป็นพืชผักเศรษฐกิจที่สำคัญอีกพืชหนึ่งของประเทศไทย สามารถปลูกได้ทั่วไป แต่ช่วงการผลิตที่เหมาะสม และช่วงที่ผลผลิตที่ออกสู่ตลาดแตกต่างกันออกไป โดยขึ้นอยู่กับภูมิภาคหรือสภาพแวดล้อม ซึ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ปลูกประมาณ 68 เปอร์เซ็นต์ ของทั้งประเทศ และรองลงมาคือ ภาคเหนือซึ่งมีพื้นที่ปลูกประมาณ 16 เปอร์เซ็นต์ มีแหล่งผลิตที่สำคัญในภาคเหนือตอนบน ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แพร่และน่าน พริกที่นิยมปลูกมีหลายชนิด เช่น พริกชี้หนูสวน พริกชี้หนูใหญ่ พริกใหญ่ พริกหยวก พริกชี้ฟ้า และพริกยักษ์ หรือ พริกหวาน (นิพนธ์ สุขวิบูลย์ และคณะ, 2556)

จังหวัดน่านเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกพริกมากกว่า 2,500 ไร่ แหล่งปลูกพริกที่สำคัญ คือ อำเภอท่าวังผา พริกที่นิยมปลูกมีหลายชนิด เช่น พริกชี้ฟ้า พริกชี้หนูผลใหญ่ พริกใหญ่พันธุ์พื้นเมือง และพริกใหญ่ลูกผสมของบริษัทเอกชน เกษตรกรจะปลูกพริกหลังจากปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และปลูกพริกหลังฤดูการทํานา การปลูกพริกของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดน่านจะไม่มี การไถเตรียมดิน มีการใช้ฟางข้าวและพลาสติกเพื่อคลุมแปลงซึ่งช่วยในการลดการระเหยของน้ำ และป้องกันวัชพืชไม่ให้ขึ้นโดยไม่ต้องใช้สารกำจัดวัชพืช (ทำให้ไม่ต้องเผาตอซังข้าวและฟางข้าว) ทำให้มีรายได้สูงกว่าการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หรือข้าว

ปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรขายพริกได้ราคานั้นอย่างหนึ่งมาจากในพื้นที่มีโรงงานและพ่อค้าคนกลางรับซื้อพริกเข้า โรงงานซอสพริกทำให้เกษตรกรนิยมหันมาปลูกพริกกันมากขึ้น จึงมีการปลูกพริกทุกปีในพื้นที่ต่างๆ กันหลังจากปลูกข้าวและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทำให้ในช่วง 1 ถึง 2 ปีที่ผ่านมามีผลผลิตพริกออกสู่ตลาดมากขึ้นแต่คุณภาพของพริกเริ่มลดลงทำให้ราคาต่ำลงตามคุณภาพของโรงงานที่รับซื้อ มีการระบาดของโรคและแมลงมากขึ้นส่งผลให้เกษตรกรมีการใช้สารเคมีในการดูแลรักษามากขึ้น ซึ่งมีผลทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้นตามไปด้วย จากการที่มีโรคและแมลงศัตรูพริกเข้าทำลายทำให้เกษตรกรมีการใช้สารเคมีที่มากขึ้น เกิดการตกค้างของสารเคมี และคุณภาพของผลผลิตลดลง ดังนั้น การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตพริกของเกษตรกรจะทำให้ทราบถึงขั้นตอนการปลูกพริกของเกษตรกร และปัญหาในการผลิตซึ่งผลที่ได้นำไปสู่การพัฒนาการผลิตพริกของเกษตรกรใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตพริกของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดน่าน ต่อไป

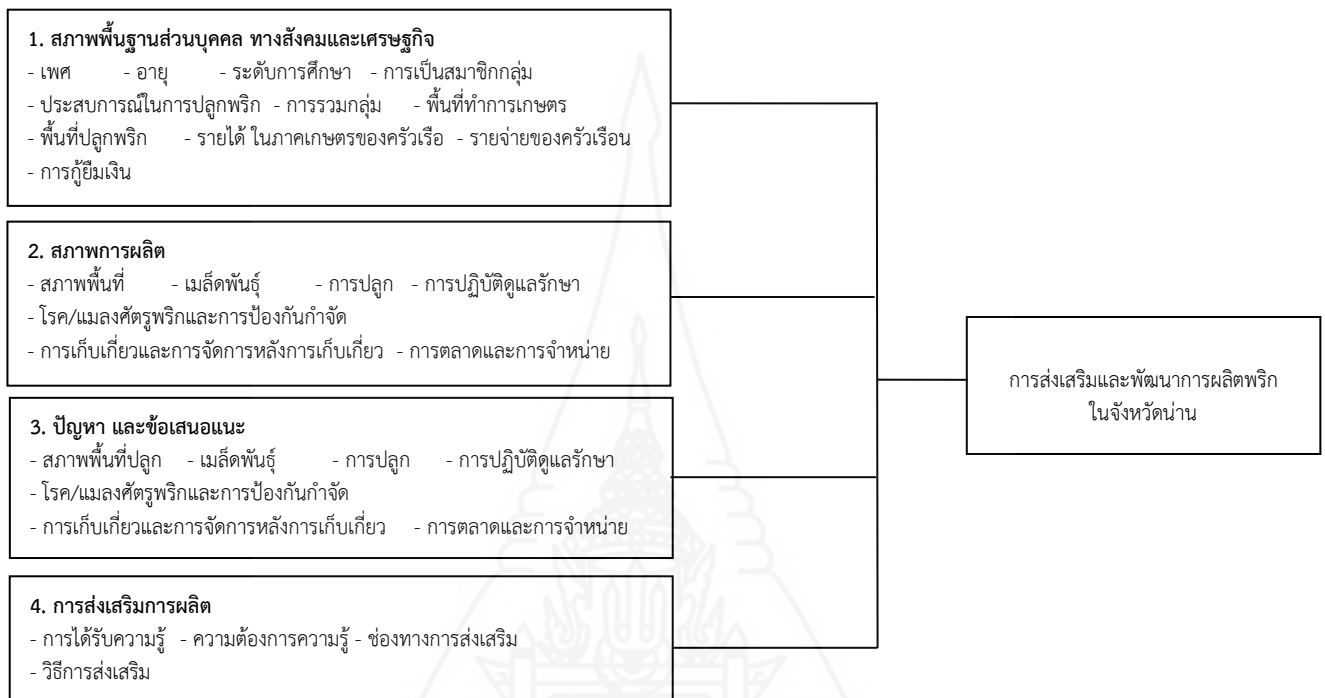
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในพื้นที่จังหวัดน่าน
2. เพื่อศึกษาสภาพการผลิตพริกของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดน่าน
3. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะในการผลิตพริกของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดน่าน
4. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตพริกของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดน่าน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7
The 7th STOU National Research Conference

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประชากรที่ศึกษาคือ เกษตรกรผู้ปลูกพริกที่ผ่านการขึ้นทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดน่าน จำนวน 665 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จัดเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-ended Question) และแบบปลายเปิด (Open-ended Question) ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ (1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดน่าน (2) สภาพการผลิตพริกของเกษตรกรในจังหวัดน่าน (3) ปัญหา และข้อเสนอแนะในการผลิตพริกของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดน่าน (4) การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตพริกของเกษตรกรในจังหวัดน่าน ทดสอบเครื่องมือได้ค่า reliability coefficient เท่ากับ 0.998 แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป อธิบายลักษณะข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุดและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การกำหนดเกณฑ์ความต้องการการส่งเสริมจากค่าน้ำหนักเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ย $1.00 - 1.80 =$ น้อยที่สุด คะแนนเฉลี่ย $1.81 - 2.60 =$ น้อย คะแนนเฉลี่ย $2.61 - 3.40 =$ ปานกลาง คะแนนเฉลี่ย $3.41 - 4.20 =$ มาก และคะแนนเฉลี่ย $4.21 - 5.00 =$ มากที่สุด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7 The 7th STOU National Research Conference

ผลการวิจัย

1. **ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลทางสังคมและเศรษฐกิจ** เกษตรกรผู้ปลูกพริกเป็นเพศชาย อายุเฉลี่ยอยู่ที่ 51.34 ปี มีสถานภาพสมรสจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.70 คน มีประสบการณ์ในการปลูกพริกเฉลี่ย 7.57 ปี เกษตรกรทั้งหมดเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร โดยเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร แต่ยังไม่มีการรวมกลุ่มเป็นกลุ่มเกษตรกร มีจำนวนแรงงานครัวเรือนในการเก็บพริกเฉลี่ย 2.5 คน และมีการจ้างแรงงานในการเก็บพริกเฉลี่ย 3.41 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 4.46 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกพริกเฉลี่ย 2.31 ไร่ พื้นที่ปลูกพริกส่วนใหญ่เป็นโฉนด รายได้จากการปลูกพริกเฉลี่ยอยู่ที่ 37,600 บาท/ไร่/ปี มีรายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ เฉลี่ย 7,550 บาท/ไร่/ปี ซึ่งมีรายได้นอกภาคการเกษตรจากเงินเดือนประจำเฉลี่ย 42,960 บาท/ปี รายได้เฉลี่ยจากการรับจ้าง 3,100 บาท/ปี และรายได้จากการค้าขายเฉลี่ย 5,600 บาท/ปี โดยเกษตรกรมีรายจ่ายของครัวเรือนจากการปลูกพริกเฉลี่ย 1,210 บาท/ไร่/ปี รายจ่ายจากการทำการเกษตรอื่นๆ เฉลี่ย 1,030 บาท/ไร่/ปี รายจ่ายอื่นๆ เฉลี่ย 13,158 บาท/ปี ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่มีการกู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนในการปลูกพริกจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

2. สภาพการผลิตพริกของเกษตรกร

1) ด้านสภาพพื้นที่ เกษตรกรมีการปลูกพริกซ้ำในพื้นที่เดิมเฉลี่ย 6.17 ปี พื้นที่ในการผลิตเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย มีการปลูกข้าวโพดก่อนและหลังการปลูกพริก

2) ด้านเมล็ดพันธุ์ เกษตรกรใช้พันธุ์พริกที่ปลูก (ร้อยละ 81.2) เป็นพันธุ์พื้นเมือง ซึ่งเกษตรกรจะมีการเก็บเมล็ดไว้ทำพันธุ์เอง และมีการจัดการเมล็ดก่อนปลูกโดยการแช่น้ำอุ่น

3) ด้านการปลูก เกษตรกรมีการเตรียมดินโดยการไถยกร่อง ปรับปรุงบำรุงดินด้วยการใส่ปุ๋ยคอก ทำการเพาะต้นกล้าพริกโดยการเพาะเพาะซึ่งอายุของต้นกล้าเฉลี่ยอยู่ที่ 31.85 วัน เกษตรกร (ร้อยละ 47.2) ไม่มีการจัดการต้นพริกก่อนนำไปปลูก ซึ่งเกษตรกรเริ่มปลูกพริกในเดือนกันยายน จะปลูกพริกในลักษณะแบบสามแถวต่อแปลง ใช้ระยะปลูก 30 x 50 เซนติเมตร จำนวน 1 ต้นต่อหลุมในการปลูก และใช้วัสดุคลุมแปลงด้วยฟางข้าว

4) ด้านการปฏิบัติดูแลรักษา เกษตรกรใช้แหล่งน้ำธรรมชาติในการผลิตพริก มีการให้น้ำโดยการใช้น้ำบาดาลต่อกับสายยาง ความถี่ในการให้น้ำเฉลี่ย 6.08 วัน/ครั้ง ใช้วิธีการใส่ปุ๋ยโดยการโรยรอบทรงพุ่ม ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 เฉลี่ย 37.78 กิโลกรัม/ไร่ ปุ๋ยสูตร 15-15-15 ใช้เฉลี่ยอยู่ที่ 63.79 กิโลกรัม/ไร่ และปุ๋ยสูตร 13-13-21 เฉลี่ย 60.29 กิโลกรัม/ไร่ มีการใช้สารเคมีในการผลิต ร้อยละ 54.8 ป้องกันกำจัดวัชพืชโดยวิธีการพ่นสารเคมีร้อยละ 66.8 และเกษตรกรร้อยละ 94 ไม่มีการตัดแต่งกิ่งต้นพริก

5) ด้านโรคแมลงและการป้องกันกำจัด เกษตรกรพบโรคกุ้งแห้ง และโรคยอดเน่าระบาดมากในการผลิต มีการใช้วิธีในการป้องกันกำจัด โดยใช้สารเคมี และพบการระบาดของหนอนแมลงวันทองและเพลี้ยไฟ ซึ่งเกษตรกรใช้วิธีในการป้องกันกำจัดโดยใช้สารเคมีเช่นกัน เกษตรกรมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดเฉลี่ย 9.44 ครั้ง/ฤดูการผลิต และมีการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดเฉลี่ย 4.18 ครั้ง/ฤดูการผลิต

6) ด้านการเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีการเก็บเกี่ยวพริกครั้งแรกในเดือนมกราคม และเก็บเกี่ยวครั้งสุดท้ายในเดือนเมษายน พริกที่เก็บมีลักษณะผลสุกสีแดง เกษตรกร (ร้อยละ 85.6) ไม่มีการทำพริกแห้ง และมีการจัดการต้นพริกหลังการเก็บเกี่ยวโดยการเผา

7) ด้านการตลาดและการจำหน่าย ปริมาณผลผลิตพริกของเกษตรกรเฉลี่ย 2,419.40 กิโลกรัม/ไร่ ราคาขายพริกเฉลี่ย 14.98 บาท/กิโลกรัม ซึ่งเกษตรกร (ร้อยละ 96) จำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าในท้องถิ่น

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ผลิตพริก

ปัญหาของการผลิตพริกในภาพรวมของเกษตรกรพบปัญหามากในด้านโรคแมลงศัตรูพริกและการป้องกันกำจัดด้านเมล็ดพันธุ์ และด้านการตลาดและการจำหน่าย โดยเกษตรกรมีข้อเสนอแนะสรุปได้ประเด็นคือ เกษตรกรมีความต้องการทราบแหล่งเมล็ดพันธุ์ และวิธีการทำเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ อบรมให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องของโรคและแมลงที่สำคัญ

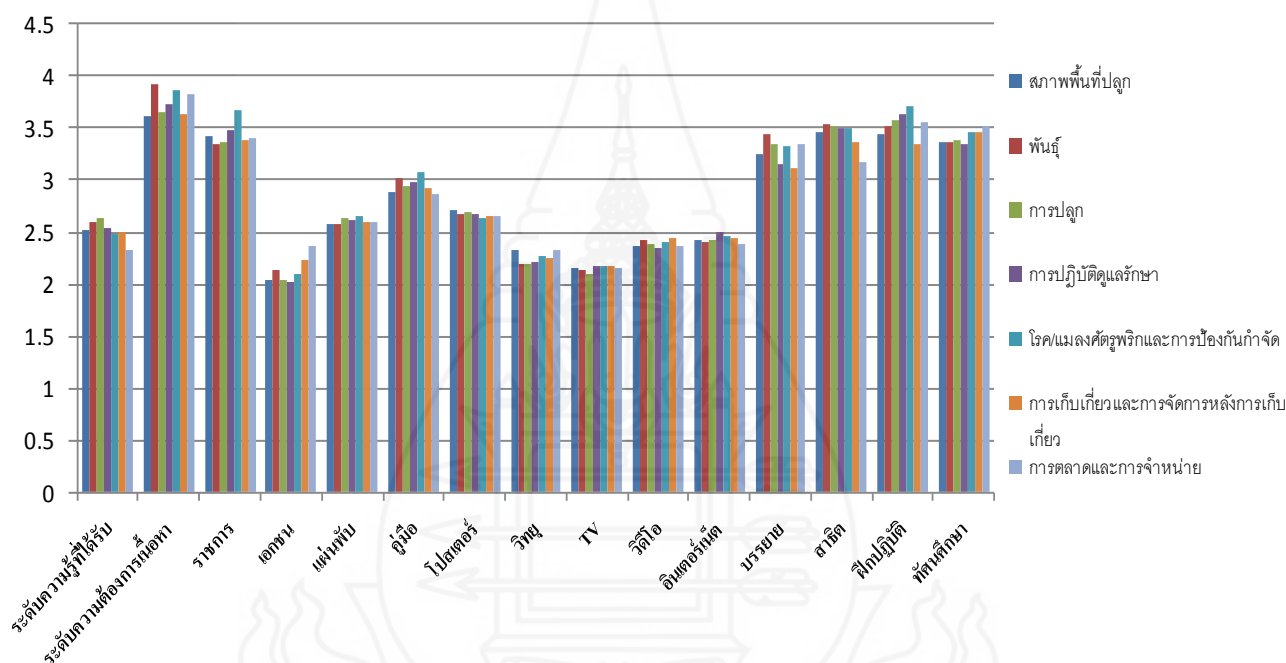

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7 The 7th STOU National Research Conference

จัดหาเอกสารคู่มือการผลิตพริกให้แก่เกษตรกร เน้นการสาธิต หรือศึกษาดูงานในสถานที่จริงมากยิ่งขึ้น และต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้หาตลาดรองรับผลผลิต หรือมีการรับซื้อแบบประกันราคา ให้ความรู้ในเรื่องของการแปรรูปผลผลิต รวมทั้งสนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกรในการผลิตและจำหน่าย

4. การส่งเสริมการผลิตพริก

การศึกษาการส่งเสริมการผลิตพริกของเกษตรกรเกี่ยวกับการได้รับความรู้ ความต้องการด้านเนื้อหา ความต้องการช่องทาง และวิธีการในการส่งเสริม สรุปได้ดังภาพที่ 1 การส่งเสริมการผลิตพริก

ภาพที่ 1 การส่งเสริมการผลิตพริก

จากภาพที่ 1. การส่งเสริมการผลิตพริก

1) เกษตรกรผู้ปลูกพริกได้รับความรู้ในการผลิตพริกอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการปลูก และได้รับความรู้ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านการปฏิบัติดูแลรักษา ด้านสภาพพื้นที่ ด้านการเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังเก็บเกี่ยว ด้านโรคแมลงศัตรูพริกและการป้องกันกำจัด และด้านการตลาดและการจำหน่าย ตามลำดับ

2) เกษตรกรมีความต้องการเนื้อหาในระดับมากในทุกด้านซึ่งมีความต้องการเป็นอันดับ 1 คือ ด้านพันธุ์ รองลงมา ด้านโรคแมลงศัตรูพริกและการป้องกันกำจัด ด้านการตลาดและการจำหน่าย ด้านการปฏิบัติดูแลรักษา ด้านการปลูก ด้านการเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังเก็บเกี่ยว และด้านสภาพพื้นที่ ตามลำดับ

3) เกษตรกรมีความต้องการช่องทางการส่งเสริมการผลิตพริกในประเด็นด้านต่างๆดังนี้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7 The 7th STOU National Research Conference

สภาพพื้นที่ปลูก เกษตรกรมีความต้องการช่องทางในระดับมาก คือ สื่อบุคคลจากราชการ มีความต้องการในระดับปานกลางได้แก่ คู่มือ และโปสเตอร์ มีความต้องการในระดับน้อยได้แก่ แผ่นพับ อินเทอร์เน็ต วิดีโอ วิทยุ ทีวี และสื่อบุคคลจากเอกชน ตามลำดับ

พันธุ์ เกษตรกรมีความต้องการช่องทางในระดับปานกลาง คือ สื่อบุคคลจากราชการ รองลงมาคือ คู่มือ และโปสเตอร์ มีความต้องการในระดับน้อยได้แก่ แผ่นพับ วิดีโอ อินเทอร์เน็ต วิทยุ สื่อบุคคลจากเอกชน และทีวี ตามลำดับ

การปลูก เกษตรกรมีความต้องการช่องทางในระดับปานกลาง คือ สื่อบุคคลจากราชการ รองลงมาคือ คู่มือ โปสเตอร์ และแผ่นพับ มีความต้องการในระดับน้อยได้แก่ อินเทอร์เน็ต วิดีโอ วิทยุ ทีวี และสื่อบุคคลจากเอกชน ตามลำดับ

การปฏิบัติดูแลรักษา เกษตรกรมีความต้องการช่องทางในระดับมาก คือ สื่อบุคคลจากราชการ มีความต้องการในระดับปานกลางได้แก่ คู่มือ โปสเตอร์ และแผ่นพับ มีความต้องการในระดับน้อยได้แก่ อินเทอร์เน็ต วิดีโอ วิทยุ ทีวี และสื่อบุคคลจากเอกชน ตามลำดับ

โรคแมลงศัตรูพืชและการป้องกันกำจัด เกษตรกรมีความต้องการช่องทางในระดับมาก คือ สื่อบุคคลจากราชการ รองลงมาคือมีความต้องการในระดับปานกลางได้แก่ คู่มือ แผ่นพับ และโปสเตอร์ มีความต้องการในระดับน้อยได้แก่ อินเทอร์เน็ต วิดีโอ วิทยุ ทีวี และสื่อบุคคลจากเอกชน ตามลำดับ

การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีความต้องการช่องทางในระดับปานกลาง คือ สื่อบุคคลจากราชการ รองลงมาคือ คู่มือ โปสเตอร์ และแผ่นพับ มีความต้องการในระดับน้อยได้แก่ อินเทอร์เน็ต วิดีโอ วิทยุ สื่อบุคคลจากเอกชน และทีวี ตามลำดับ

การตลาดและการจำหน่าย เกษตรกรมีความต้องการช่องทางในระดับมาก คือ สื่อบุคคลจากราชการ มีความต้องการในระดับปานกลางได้แก่ คู่มือ โปสเตอร์ และแผ่นพับ มีความต้องการในระดับน้อยได้แก่ อินเทอร์เน็ต วิดีโอ สื่อบุคคลจากเอกชน วิทยุ และทีวี ตามลำดับ

4) เกษตรกรมีความต้องการวิธีส่งเสริมการผลิตพืชในประเด็นด้านต่างๆ ดังนี้

สภาพพื้นที่ปลูก เกษตรกรมีความต้องการวิธีส่งเสริมในระดับมาก คือ การสาธิต รองลงมาคือ การฝึกปฏิบัติ มีความต้องการในระดับปานกลาง คือ ทักษะศึกษา และการบรรยาย ตามลำดับ

พันธุ์ เกษตรกรมีความต้องการวิธีส่งเสริมในระดับมาก คือ การสาธิต รองลงมาคือ การฝึกปฏิบัติ และการบรรยาย ตามลำดับ มีความต้องการในระดับปานกลาง คือ ทักษะศึกษา

การปลูก เกษตรกรมีความต้องการวิธีส่งเสริมในระดับมาก คือ การฝึกปฏิบัติ รองลงมาคือ การสาธิต มีความต้องการในระดับปานกลาง คือ ทักษะศึกษา และการบรรยาย ตามลำดับ

การปฏิบัติดูแลรักษา เกษตรกรมีความต้องการวิธีส่งเสริมในระดับมาก คือ การฝึกปฏิบัติรองลงมาคือ การสาธิต มีความต้องการในระดับปานกลาง คือ ทักษะศึกษา และการบรรยาย ตามลำดับ

โรคแมลงศัตรูพืชและการป้องกันกำจัด เกษตรกรมีความต้องการวิธีส่งเสริมในระดับมาก คือ การฝึกปฏิบัติ รองลงมาคือ การสาธิต และทักษะศึกษา ตามลำดับ มีความต้องการในระดับปานกลาง คือ การบรรยาย

การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีความต้องการวิธีส่งเสริมในระดับมาก คือ ทักษะศึกษา มีความต้องการในระดับปานกลาง คือ การสาธิต การฝึกปฏิบัติ และการบรรยาย ตามลำดับ

การตลาดและการจำหน่าย เกษตรกรมีความต้องการวิธีส่งเสริมในระดับมาก คือ การฝึกปฏิบัติ รองลงมาคือ ทักษะศึกษา มีความต้องการในระดับปานกลาง คือ การบรรยาย และการสาธิต ตามลำดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7 The 7th STOU National Research Conference

อภิปรายผลการวิจัย

1) สภาพปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในพื้นที่จังหวัดน่าน มีเกษตรกรผู้ปลูกพริกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สอดคล้องกับ ประทวน วราพุด (2553 :34) การศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการการปลูกพริกของเกษตรกรใน เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทาม อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ยอยู่ที่ 51.34 ปี สอดคล้องกับ วิลาวัณย์ ไคร์ครวญ (2556:บทคัดย่อ)ศึกษาห่วงโซ่อุปทานการผลิตพริก เพื่อหาแนวทางในการวิจัยเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตพริกเพื่อทำ ซอสพริกในจังหวัดสุโขทัยในปี 2556 ผลการวิจัยพบว่ามีอายุระหว่าง 46-60 ปี จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา จำนวนครัวเรือนเฉลี่ย 3.70 คน และมีประสบการณ์ในการปลูกพริกเฉลี่ย 7.57 ปี ใกล้เคียงกับ ภัทรนันท์ พิยะ (2557 :60) ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในตำบลยม อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่ามีครัวเรือนเฉลี่ย 3.93 คน ประสบการณ์ในการปลูกพริกเฉลี่ย 10.15 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรร้อยละ 81.6 แต่ไม่มีการรวมกลุ่มเป็นกลุ่มเกษตรกร สอดคล้องกับ ภัทรนันท์ พิยะ (2557 :61) ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในตำบลยม อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดน่านผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรที่ได้รับ GAP ร้อยละ 78.4 เป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

มีแรงงานครัวเรือนในการเก็บพริกเฉลี่ย 2.5 คน และมีการจ้างแรงงานในการเก็บพริกเฉลี่ย 3.41 คน พื้นที่ปลูกพริกเฉลี่ย 2.31 ไร่ สอดคล้องกับ ทองใบ อินวิเชียร (2555:65) ศึกษาศักยภาพของเกษตรกรในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยในอำเภอบึงสามพัน จังหวัด อุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่าแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.53 คน จ้างแรงงานปลูกพริกเฉลี่ย 3.44 คน มีพื้นที่ปลูกพริกเฉลี่ย 2.19 ไร่ รายได้จากการปลูกพริกเฉลี่ยอยู่ที่ 37,600 บาท/ไร่/ปี มีรายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ เฉลี่ย 7,550 บาท/ไร่/ปี โดยเกษตรกรมีรายจ่ายของครัวเรือนจากการปลูกพริกเฉลี่ย 1,210 บาท/ไร่/ปี รายจ่ายจากการทำการเกษตรอื่นๆเฉลี่ย 1,030 บาท/ไร่/ปี ส่วนใหญ่มีการกู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนในการปลูกพริกจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สอดคล้องกับ ณรงค์ฤทธิ์ วังระหา (2550:58) ศึกษาสภาพการผลิตพริกและพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในแหล่งปลูกที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่ามีรายได้จากการปลูกพริก 34,016.22 บาท เกษตรกรผู้ปลูกพริกร้อยละ 88.6 กู้เงินมาลงทุนโดยกู้มาจากรัฐบาลเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นส่วนใหญ่

2) สภาพการผลิตพริกของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในพื้นที่จังหวัดน่าน ในด้านสภาพพื้นที่เกษตรกรมีการปลูกพริกในพื้นที่ซ้ำเดิมร้อยละ 91.6 ใกล้เคียงกับ ภัทรนันท์ พิยะ (2557 :82) ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในตำบลยม อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่ามีเกษตรกรที่ได้รับ GAP ปลูกพริกซ้ำที่เดิมร้อยละ 98.6 ด้านเมล็ดพันธุ์พริกเกษตรกรปลูกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.2) เป็นพันธุ์พื้นเมือง ซึ่งเกษตรกรจะมีการเก็บเมล็ดไว้ทำพันธุ์เองร้อยละ 84 สอดคล้องกับ ภัทรนันท์ พิยะ (2557 :86) ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในตำบลยม อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่ามีพันธุ์พื้นเมืองร้อยละ 93.7 และเก็บเมล็ดทำพันธุ์เองร้อยละ 86.9 และมีการจัดการเมล็ดก่อนปลูกโดยการแช่น้ำอุ่นร้อยละ 49.2 สอดคล้องกับ ณปภัช มุ่งหมาย (2552:38) การจัดการการผลิตและการตลาดพริกสดปลอดภัย ตำบลกุดเลาะ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ร้อยละ 86.67 เกษตรกรนำเมล็ดแช่น้ำอุ่นก่อนเพาะกล้าเพื่อเป็นการป้องกันโรคที่ติดมากับเมล็ด เช่น เชื้อรา

ด้านการปลูกเกษตรกรมีการเตรียมดินโดยการไถกลบร้อยละ 64 ไม่สอดคล้องกับ ณรงค์ฤทธิ์ วังระหา (2550:68) ศึกษาสภาพการผลิตพริกและพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในแหล่งปลูกที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่ามีเกษตรกรไม่มีการไถกลบร้อยละ 98.4 มีการปรับปรุงบำรุงดินด้วยการใส่ปุ๋ยหมัก สอดคล้องกับ ณปภัช มุ่งหมาย (2552:38) การจัดการการผลิตและการตลาดพริกสดปลอดภัย ตำบลกุดเลาะ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ร้อยละ 86.67 ใส่ปุ๋ยหมักเพื่อปรับปรุงสภาพดิน ทำการเพาะต้นกล้าพริกโดยการทำแปลงเพาะซึ่งอายุของต้นกล้าเฉลี่ยอยู่ที่ 31.85 วัน สอดคล้องกับ ณรงค์ฤทธิ์ วังระหา (2550:70) ศึกษาสภาพการผลิตพริกและพฤติกรรม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7 The 7th STOU National Research Conference

การใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในแหล่งปลูกที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรทั้งหมดเพาะกล้าในแปลงเพาะ และ ย้ายต้นกล้าอายุระหว่าง 31 – 60 วัน เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 47.2) ไม่มีการจัดการต้นพริกก่อนนำไปปลูก ซึ่งเกษตรกรเริ่มปลูกพริกในเดือนกันยายน จะปลูกพริกในลักษณะแบบสามแถวต่อแปลง ใช้ระยะปลูก 30 × 50 เซนติเมตร จำนวน 1 ต้นต่อหลุมในการปลูก ซึ่งไม่สอดคล้องกับ วรรณะฤทธิ วังระหา (2550:70) ศึกษาสภาพการผลิตพริกและพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในแหล่งปลูกที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรนิยมระยะปลูกที่ 50 × 70 เซนติเมตร จำนวน 2 ต้นต่อหลุม และใช้วัสดุคลุมแปลงด้วยฟางข้าว แต่สอดคล้องกับ ภัทรนันท์ พิชะ (2557:91) ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในตำบลยม อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 85.1 นิยมใช้ต้นกล้า จำนวน 1 ต้นต่อหลุม และคลุมแปลงด้วยฟางข้าว

ด้านการปฏิบัติดูแลรักษา เกษตรกรใช้แหล่งน้ำธรรมชาติในการผลิตพริก มีการให้น้ำโดยใช้บัวรดน้ำต่อกับสายยาง ความถี่ในการให้น้ำเฉลี่ย 6.08 วัน/ครั้ง ใช้วิธีการใส่ปุ๋ยโดยการโรยรอบทรงพุ่ม ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 เฉลี่ย 37.78 กิโลกรัม/ไร่ ปุ๋ยสูตร 15-15-15 ใช้เฉลี่ยอยู่ที่ 63.79 กิโลกรัม/ไร่ และปุ๋ยสูตร 13-13-21 เฉลี่ย 60.29 กิโลกรัม/ไร่ มีการป้องกันกำจัดวัชพืชโดยการพ่นสารเคมี สอดคล้องกับ ภัทรนันท์ พิชะ (2557:91) ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในตำบลยม อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 68.9 ใช้แหล่งน้ำธรรมชาติ โดยวิธีการใช้บัวรดน้ำต่อกับสายยาง ร้อยละ 95.9 และความถี่ในการให้น้ำ 6-10 วัน/ครั้ง ใส่ปุ๋ยด้วยการโรยรอบทรงพุ่ม เกษตรกรที่ได้รับ GAP ใช้ปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตราเฉลี่ย 44.78 กิโลกรัมต่อไร่ ปุ๋ยสูตร 15-15-15 เฉลี่ยอัตรา 92.71 กิโลกรัมต่อไร่ สูตร 13-13-21 เฉลี่ย 56.19 กิโลกรัม/ไร่ มีการใช้สารเคมีในการผลิต ร้อยละ ๕๔.๘ ป้องกันกำจัดวัชพืชโดยวิธีการพ่นสารเคมี ร้อยละ 66.8 และเกษตรกรไม่มีการตัดแต่งกิ่งต้นพริก ร้อยละ 94

ด้านโรคแมลงและการป้องกันกำจัด เกษตรกรพบโรคกุ้งแห้ง (ร้อยละ 88) และโรคยอดเน่าระบาดมากในการผลิต โดยเกษตรกรใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัด และพบการระบาดของหนอนแมลงวันทองและเพลี้ยไฟ ซึ่งเกษตรกรใช้วิธีการในการป้องกันกำจัดโดยใช้สารเคมี เกษตรกรมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดเฉลี่ย 9.44 ครั้ง และมีการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดเฉลี่ย 4.18 ครั้ง สอดคล้องกับ วรรณะฤทธิ วังระหา (2550:86) ศึกษาสภาพการผลิตพริกและพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในแหล่งปลูกที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า โรคกุ้งแห้งมีการระบาดรุนแรง ร้อยละ 91.9 เพลี้ยไฟร้อยละ 42.2 และมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดร้อยละ 55.4

ด้านการเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีการเก็บเกี่ยวพริกครั้งแรกในเดือนมกราคม และเก็บเกี่ยวครั้งสุดท้ายในเดือนเมษายน เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 85.6) ไม่มีการทำพริกแห้ง ไม่สอดคล้องกับ วรรณะฤทธิ วังระหา (2550:95) ศึกษาสภาพการผลิตพริกและพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในแหล่งปลูกที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตครั้งแรกในเดือนตุลาคม และเก็บเกี่ยวครั้งสุดท้ายเดือนธันวาคม และมีการทำพริกแห้ง ร้อยละ 49.7 ไม่เกิน 100 กิโลกรัม/ไร่ แต่พริกที่เก็บมีลักษณะผลสุกสีแดง สอดคล้องกับ วรรณะฤทธิ วังระหา (2550:95) ศึกษาสภาพการผลิตพริกและพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในแหล่งปลูกที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรทั้งหมดเก็บเกี่ยวพริกเมื่อผลสุกมีสีแดง และมีการจัดการต้นพริกหลังการเก็บเกี่ยวโดยการเผา

ด้านการตลาดและการจำหน่าย เกษตรกรมีปริมาณผลผลิตพริกเฉลี่ย 1,081 กิโลกรัม/ไร่ สอดคล้อง ภัทรนันท์ พิชะ (2557:91) ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในตำบลยม อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรร้อยละ 33.8 มีผลผลิตพริกจำหน่าย 1,000-2,000 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายพริกเฉลี่ย 14.98 บาท/กิโลกรัม ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 96) จำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าในท้องถิ่น

3) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตพริกของเกษตรกร ในภาพรวมเกษตรกรผู้ปลูกพริกมีปัญหาในระดับมาก 3 ด้าน พบว่า ปัญหาในระดับมาก อันดับ 1 คือ ด้านโรคแมลงและการป้องกันกำจัด รองลงมา คือ ด้านเมล็ดพันธุ์ และอันดับ 3 คือ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7 The 7th STOU National Research Conference

ด้านการตลาดและการจำหน่าย สอดคล้องกับ ทองใบ อินวิเชียร (2555:88) ศึกษาศักยภาพของเกษตรกรในการปลูกพริก เพื่อความปลอดภัยในอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี เกษตรกรมีปัญหามากด้านคุณภาพผลผลิตร้อยละ 1.8

โดยเกษตรกรมีข้อเสนอแนะ ให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐเข้ามาดูแลเรื่องของการจัดการคุณภาพเมล็ดพันธุ์โดยการหาแหล่งเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ ให้ความรู้เรื่องของการปรับปรุงพันธุ์พริก และให้ความรู้เรื่องโรคและแมลงที่สำคัญของพริกให้แก่เกษตรกร เพื่อที่สามารถให้เกษตรกรนำไปเป็นความรู้เบื้องต้นในการป้องกันกำจัดอย่างถูกวิธี สนับสนุนให้มีการจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกร เพื่อเป็นการต่อรองเรื่องราคา และตลาดในการจำหน่ายผลผลิต สอดคล้องกับภาสกร นันทพานิช (2546:บทคัดย่อ) การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของเกษตรกรเพื่อพัฒนาการเกษตร ของชุมชน : กรณีศึกษาการพัฒนาการปลูกพริกปลอดภัยปลอดสารพิษบ้านอีปาด ตำบลอีปาด อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ต้องมีการสร้างให้เกิดความสามัคคี การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือตนเองทำให้คิดว่าตนเองเป็นหุ้นส่วน เป็นเจ้าของ เพื่อให้เกิดการพัฒนาให้เป็นกลุ่ม เน้นให้มีการส่งเสริมในด้านของเอกสารหรือคู่มือทางราชการให้เพียงพอต่อเกษตรกรที่พบปัญหาในการผลิตต่างๆ เช่น คู่มือเรื่องโรคแมลงที่สำคัญ คู่มือการใช้สารเคมีที่ถูกต้องพร้อมกับใช้วิธีการสาธิตหรือศึกษาดูงานในสถานที่จริงเป็นวิธี เพื่อที่เกษตรกรสามารถนำมาปรับและสามารถปฏิบัติได้ในพื้นที่ของตนเอง

4) การส่งเสริมการผลิตพริก เกษตรกรได้รับความรู้ด้านการปลูก ซึ่งได้รับในระดับปานกลาง และได้รับความรู้ในระดับน้อย 2 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านโรคแมลงศัตรูพริกและการป้องกันกำจัด และด้านการตลาดและการจำหน่าย ตามลำดับ มีความต้องการด้านเนื้อหาในระดับมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านเมล็ดพันธุ์ รองลงมาได้แก่ ด้านโรคแมลงศัตรูพริก และการป้องกันกำจัด ด้านการตลาดและการจำหน่าย ตามลำดับ เกษตรกรมีความต้องการสื่อบุคคลจากราชการเป็นช่องทางในการส่งเสริมอันดับ 1 ในทุกประเด็น รองลงมา คือ คู่มือ และโปสเตอร์ ซึ่งสอดคล้องกับ อภิญา รัตนไชย (2541:40) การใช้วิธีการส่งเสริมแบบต่างๆ ของเกษตรกรอำเภอในภาคใต้ของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ร้อยละ 77.59 นิยมใช้การเยี่ยมเยียนเกษตรกรเป็นช่องทางการส่งเสริมแบบบุคคล และมีความต้องการวิธีการส่งเสริม อันดับ 1 คือ การฝึกปฏิบัติ รองลงมาคือ การสาธิต วิธีทัศนศึกษา และวิธีการบรรยาย ซึ่งสอดคล้องกับภาสกร นันทพานิช (2546:บทคัดย่อ) การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของเกษตรกรเพื่อพัฒนาการเกษตร ของชุมชน : กรณีศึกษาการพัฒนาการปลูกพริกปลอดสารพิษบ้านอีปาด ตำบลอีปาด อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการพัฒนาของเกษตรกรได้แก่ เวทีการประชุมแบบมีส่วนร่วมทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ การศึกษาดูงานจากกลุ่ม หรือบุคคลที่ประสบความสำเร็จ และการเรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติจริง

ดังนั้น สามารถสรุปแนวการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตพริกของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดน่าน ตามภาพที่ 2 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตพริก ดังนี้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7
The 7th STOU National Research Conference

เอกสารอ้างอิง

- ณปภัช มุ่งหมาย (2552) "การจัดการการผลิตและการตลาดพริกสดปลอดภัย ตำบลกุดเลาะ อำเภอกเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ" รายงานการศึกษาอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาธุรกิจการเกษตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ณรงค์ฤทธิ์ วัชรหา. (2550). "สภาพการผลิตพริกและพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในแหล่งปลูกสำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ทองใบ อินวิเชียร.(2555). ศักยภาพของเกษตรกรในการปลูกพริกเพื่อความปลอดภัยในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดอุบลราชธานี วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- นิพัทธ์ สุวิบูลย์ และคณะ. (2556) เทคโนโลยีการผลิตพริกคุณภาพในเขตภาคเหนือตอนบน . สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- ประทวน วราพูน.(2553).รูปแบบการบริหารจัดการการปลูกพริกของเกษตรกรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ.วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พจน์ บุญเรือง. (2523).การทำงานส่งเสริม.เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตรการบริหารงานส่งเสริมและพัฒนาชนบท , สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ภัทรนันท์ พิชยะ .(2556). ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตพริกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในตำบลยม อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดน่าน .วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ภาสกร นันทพานิช. (2546) การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของเกษตรกรเพื่อพัฒนาการเกษตรของชุมชน กรณีศึกษาการพัฒนาการปลูกพริกปลอดสารพิษบ้านอู่ป่า ตำบลอู่ป่า อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ค้นคืนวันที่ 17 สิงหาคม 2559 จาก http://tdc.thailis.or.th/tdc//search_result.php
- อภิญา รัตนไชย.(2541).การใช้วิธีการส่งเสริมแบบต่างๆของเกษตรกรอำเภอในภาคใต้ของประเทศไทย.สืบค้นคืนวันที่ 17 สิงหาคม 2559 จาก <http://kukr.lib.ku.ac.th/db/BKN/index>